

EVROPSKÁ UNIE

PODPOŘENO Z EVROPSKÉHO FONDU
PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Směr budoucnost - cíl prosperita

číslo 10

Klatovské katakomby 2010

21. dubna 2012

Projektový bulletin

Projekt **Klatovské katakomby 2010** je spolufinancován Evropskou unií.

Dámy a pánové!

Počátkem jara roku 2007 bylo připraveno vše k tomu, abychom uskutečnili první „klatovský jezuitský víkend“. Bohatý program měl připomenout do té doby poněkud přehlíženou část historie města, tedy 17. a 18. století. Přehlíženou navzdory tomu, že se do dnes můžeme v katakombách dotknout jejich svědků. Lidé, kteří tam leží, tu „přehlíženou“ historii žili, případně ji i tvořili.

Vše bylo připraveno, chyběl nám však hezký a „trefný“ název, jak poznamenal někdejší starosta a neúnavný moderátor programu pan Karel Mráz.

Nakonec jsme název, kompromisně, zvolili „Barokní jezuitské Klatovy“, a to jako odpověď na otázku: „O čem program bude?“ V dalších letech jsme s našimi přednášejícími a vystupujícími postupně

Barokní jezuitské Klatovy 2012

prozkoumávali historické, filosofické, teologické, kunsthistorické, hudební, liturgické aj. otázky a souvislosti vztahující se ke slovnímu spojení „baroko – jezuité – Klatovy“. Název se vžil. I proto mě překvapil nedávný dotaz, co si pod názvem Barokní jezuitské Klatovy představovat a zdali mu lidé rozumí. Údajně prý běžný člověk neví, co bylo baroko, kdo byli jezuité a jaká souvislost je váže ke Klatovům. Pokusím se odpovědět.

Baroko je komplexní umělecký styl, který vznikl okolo roku 1600 v Římě a postupně se rozšířil do většiny Evropy. Čechy měly to štěstí, že se tu tento dramatický styl, plný pohybu, barev, ale i temnoty a polostínu, ujal. Významný podíl na jeho úspěchu měla katolická církev a sami jezuité. Umění mělo, podle jejich představ, přímo a emocionálně zprostředkovávat náboženská témata obyčejným lidem. Ostatně podle některých autorů baroko samo vzniklo při stavbě kostela Del Gesú v Římě, prvního, mateřského a dodnes nejvýznamnějšího jezuitského chrámu světa. Jeho architekti Giacomo da Vignola a Giacomo della Porta tak vlastně položili základy

jezuitské i barokní architektury zároveň. Typologii „Del Gesú“ respektuje i stavba klatovského jezuitského kostela.

Baroko bylo počátkem 17. století novým, moderním, ohromujícím uměleckým stylem mnohdy stírajícím hranice mezi architekturou, malbou, plastikou se snahou působit na diváka „celostně“. Nevěříte? Přesvědčte se sami – navštivte např. requiem tradičně konané při Barokních jezuitských Klatovech a nechte v jeho průběhu na sebe působit nejen hudbu a liturgii, ale i uspořádání a výzdobu našeho jezuitského kostela – možná nebude třeba dalších slov „na vysvětlenou.“

Jezuité jsou řádem římskokatolické církve. Řád byl založen v Paříži v roce 1534 sv. Ignácem z Loyoly, záhy však jezuité našli své sídlo v Římě. V roce 1540 se řád dočkal svého potvrzení od papeže Pavla III. z rodiny Farnese. V roce 1556 přišli jezuité do Prahy, česká misie byla tou poslední, kterou do světa vyslal ještě sv. Ignác (koncem července toho roku zemřel). Do Klatov přišli jezuité v roce 1636, vybudovali zde gymnázium, vystavěli kolej, seminář a samozřejmě i nejvýznamnější svoji stavbu, kostel

Neposkrvněného početí Panny Marie a sv. Ignáce. V duchu logiky věci a v souladu se svými řádovými pravidly stavěli své budovy a kostely v barokním stylu. Přinášeli tak do provinčních Klatov modernu, podněty vyspělé části tehdejší Evropy.

Pro svoji vrcholnou klatovskou stavbu najali výtečné architektky – nejprve Carla Luraga, poté Domenica Orsiho. Připomeňme jen, že Carlo byl mimo jiné architektem kostela sv. Ignáce na Karlově náměstí v Praze, pražského Klementina, přestavby kostela sv. Salvátora v Praze, barokní přestavby katedrály sv. Štěpána v Psově. Domenico Orsi, o generaci mladší umělec, vybudoval jezuitský kostel v Telči, rezidenci v Kutné Hoře, pracoval na dostavbě katedrály sv. Víta (nezachované kvůli Mockerově přestavbě), stavěl Kolovertsý palác na Starém městě pražském aj. Klatovští jezuité si tak v jejich osobách do Klatov pozvali prvotřídní umělce své doby.

Klatovy jsou tím prostorem, kde se pro nás baroko a jezuité setkávají. Jezuité sem baroko přinášejí a v jeho duchu

pokračování na str. 4

Přednášky Mgr. Kateřiny Bobkové Valentové, PhD., a P. Mgr. Miroslava Herolda, Lic., SJ., na konferenci Barokní jezuitské Klatovy 2012

Činnost klatovských jezuitů ve prospěch obyvatel Klatov

P. Mgr. Miroslav Herold, Lic., SJ.

V rámci představování publikace Barokní jezuitské Klatovy bude nabídnut panoramatický pohled na rozmanitou činnost klatovských jezuitů ve prospěch obyvatel Klatov i jejich širého okolí. Tovaryšstvo Ježíšovo věrno svému poslání tak jako na mnoha dalších místech i zde vycházelo vstříc všem vrstvám společnosti službou v oblasti duchovního života, vzdělání a výchovy. Přednáška poukáže na působení jezuitů v kněžské službě (udílení svátostí, kazatelská činnost, organizování pobožností a poutí, výuka katechizmu a vzdělávání ve víře, výpomoc v duchovní správě), v pedagogické a výchovně-vzdělávací oblasti (gymnázium, seminář, do značné míry i mariánské družiny), v sociálním apoštolátu (skutky tělesného i duševního milosrdenství, pomoc sociálně slabším, péče o potřebné, výchova ke kvalitnímu mravnímu životu), v misijním díle (na cizích i vlastních panstvích), v ekonomické oblasti (hospodářská správa majetku a panství a s tím spojená péče o poddané).

P. Mgr. Miroslav Herold, Lic., SJ.

Narodil se 10. dubna 1978 v Praze, kde v letech 1992–1996 vystudoval Arcibiskupské gymnázium. 14. srpna 1996 vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, v němž byl 25. března 2006 vysvěcen na kněze.

Základní studia v přípravě ke kněžství absolvoval na Teologické fakultě Trnavské univerzity v Bratislavě (filosofie, 1998–2000), na Teologické fakultě Řehořovy papežské univerzity v Římě (Pontificia Università Gregoriana, baka-laureát z teologie, 2002–2005)

a na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Následně se specializoval v Římě ve studijním oboru dějin umění, ve kterém získal titul bakaláře, a dále v oboru církevních dějin, v němž dosáhl titulu licenciátního (Pontificia Università Gregoriana, Facoltà della Storia della Chiesa e dei Beni Culturali, 2006–2010). Heroldův historicko-umělecký zájem se soustředí na konfesionalizaci a barok v Evropě, na ideové, náboženské, sociální, ekonomické, politické i umělecké aspekty těchto fenoménů. Zvláštní důraz je přitom kladen na dějiny katolické církve. Dalším z preferovaných témat je jezuitský řád, zvláště tzv. staré Tovaryšstvo (1540–1773). Obsáhlejší zpracování dějin a umělecké koncepce bývalého jezuitského kostela v Klatovech. Dějinám klatovské koleje Tovaryšstva Ježíšova (1636–1773) se věnuje rozsáhlou badatelskou činností uskutečňovanou v Římském archivu Tovaryšstva Ježíšova a v českých archivech a knihovnách.

Závěrem lze ještě uvést Heroldovu spolupráci s režisérem Otakárem Maria Schmidtem na duchovně-historicko-popularizačních dokumentech vytvořených pro Českou televizi.

V současné době Miroslav Herold působí v Brně jako kaplan vysokoškolských studentů v rámci Vysokoškolského katolického hnutí Brno (VKH Brno).

Život klatovské jezuitské komunity

Mgr. Kateřina Bobková Valentová, PhD.

Přednáška nejprve stručně připomene základní informace o podobě a struktuře jezuitské řádové komunity a zdůrazní specifika klatovské komunity. Seznámí s prostorem řádového domu z hlediska jeho funkcí a využití. V hlavní části pak posluchačům přiblíží všední život koleje, zejména pak rozložení denních činností, průběh kalendářního i církevního roku. Stranou nezůstane ani způsob stravování a odívání.

Závěrečná část přednášky bude věnována konkrétním případům prožívání řeholního života, jak je známe z klatovského domu. Zastavíme se u osudů místních rodáků bratří Sexstetterů či Vojtěcha Pubce. Zamyslíme se na kariérou schopného učitele rétoriky Jana Wildeho, který několik let vedl klatovské gymnázium. Zastavíme se nad těžkostmi, které potkaly zdejší rektory po požáru 1689. Pokusíme se zjistit důvody, které přivedly Rudolfa Wydru až do domácího vězení za zdmi klatovské koleje.

Mgr. Kateřina Bobková Valentová, PhD.

Narodila se 4. července 1971 v Liberci, kde v letech 1986–1989 vystudovala gymnázium. Na podzim roku 1989 zahájila studium oboru dějepis–český jazyk a literatura na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1990 přestoupila na obor historie–latina, který ukončila v roce 1996. Diplomovou práci připravovala pod vedení prof. Josefa Petráně a zabývala se v ní fungováním klementinského jezuitského gymnázia včetně jeho školského divadelního provozu ve dvacátých letech 18. století. V letech 1996–2000 pokračovala v doktorském studiu na katedře hospodářských a sociálních dějin FF UK. Její disertační práce byla věnována všednímu životu jezuitské školy.

Od roku 2002 působí v Historickém ústavu AVČR jako vědecký pracovník, specializuje se především na církevní dějiny raného novověku, zejména problematiku církevních řádů, dějiny výchovy a vzdělanosti, se zaměřením na církevní vzdělávací instituce. Dále se věnuje zkoumání a vydávání normativních pramenů jezuitského řádu. Další oblastí vědeckého zájmu je školské divadlo, s kolegy ze sboru Lauriger se pokouší o jeho zpřístupnění jak formou edic, tak novodobých inscenací, které užívají metodu poučené interpretace.

Publikovala řadu vědeckých článků v českých i zahraničních periodických, které se věnují zejména všednímu životu v řádových domech jezuitů, náboženské praxi raného novověku a vzdělávacím institucím pobělohorských Čech. Byla spoluřešitelkou řady grantových projektů, z nichž vzešla řada publikací a také biografická databáze řeholníků. Dlouhodobě se také věnuje klatovským jezuitům, zejména gymnázium a jeho učitelům i absolventům. Výsledky svých výzkumů představila již několikrát v rámci sympozií Barokní jezuitské Klatovy. Podílela se také na přípravě nové expozice pro Klatovské katakomby.

Publikovala řadu vědeckých článků v českých i zahraničních periodických, které se věnují zejména všednímu životu v řádových domech jezuitů, náboženské praxi raného novověku a vzdělávacím institucím pobělohorských Čech. Byla spoluřešitelkou řady grantových projektů, z nichž vzešla řada publikací a také biografická databáze řeholníků. Dlouhodobě se také věnuje klatovským jezuitům, zejména gymnázium a jeho učitelům i absolventům. Výsledky svých výzkumů představila již několikrát v rámci sympozií Barokní jezuitské Klatovy. Podílela se také na přípravě nové expozice pro Klatovské katakomby.

Občanské sdružení Klatovské katakomby

BAROKNÍ JEZUITSKÉ KLATOVY 2012

PÁTEK 27. 4. 2012

KATAKOMBY (vchod z Denisovy ulice)

18.00–19.00 **Memento mori... z očí do očí**

zamyšlení provinciála českých jezuitů

P. Františka Hylmara, SI, za doprovodu

Kolegia pro duchovní hudbu, požehnání katakomb

SOBOTA 28. 4. 2012

MĚSTSKÁ KNIHOVNA KLATOVY

(společenský sál)

9.00–9.15 **Slavnostní zahájení**

Rudolf Salvetr, František Hylmar, Václav Chroust

Představení knihy

BAROKNÍ JEZUITSKÉ KLATOVY

9.15–11.30 **Činnost klatovských jezuitů ve prospěch**

obyvatel Klatov – Miroslav Herold

Život klatovské jezuitské komunity – Kateřina Valentová

14.00–15.25 **Kdy je staré nové a nové staré**

Přednáška architektky *Evy Jiřičné*

15.30–16.00 **Slavnostní otevření „prampouchu“,**

zahájení turistické sezony v katakombách

Prezentace díla architektky *Evy Jiřičné*

JEZUITSKÝ KOSTEL

17.00–18.10 **Missa pro defuncto Archiepiscopo**

Sigismondo (Requiem) – *Michael Haydn*

Celebruje biskup plzeňský *František Radkovský*

Hudební provedení *Kolegium pro duchovní hudbu*

Vít Aschenbrenner

NEDĚLE 29. 4. 2012

JEZUITSKÝ KOSTEL

10.00–11.30 **Mše svatá** Dominicus Messe KV 66,

Wolfgang Amadeus Mozart, celebruje *František Hylmar*

Hudební provedení *Kolegium pro duchovní hudbu*

Vít Aschenbrenner

11.30 **Slavnostní zakončení**

www.katakomby.cz

www.kk2010.cz

Patrony projektu jsou: *Mons. František Radkovský*, biskup plzeňský

Mgr. Rudolf Salvetr, starosta Klatov

P. František Hylmar, SI, provinciál České provincie SJ

Projekt je realizován ve spolupráci s městem Klatovy, Městskou knihovnou Klatovy, Římskokatolickou farností Klatovy, Českou provincií Tovaryšstva Ježíšova, Kolegiem pro duchovní hudbu

Prof. Ing. arch. Eva Jiříčná, CBE

Kdy je staré nové a nové staré

Sobotní odpoledne bude na Barokních jezuitských Klatovech 2012 věnováno paní Evě Jiříčné, architektce světového jména, která se svým ateliérem projektovala pro Klatovy spojovací můstek mezi jezuitskou kolejí a kostelem Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Ignáce.

Eva Jiříčná nejprve ve společenském sále Městské knihovny v Klatovech ve 14.00 hodin vystoupí s přednáškou *Kdy je staré nové a nové staré*, na niž naváže beseda s účastníky. Přibližně v 15.30 pak slavnostně, společně se starostou města Rudolfem Salvetrem, plzeňským biskupem Františkem Radkovským, provinciálem českých jezuitů Františkem Hylmarem a předsedou sdružení Klatovské katakomby Václavem Chroustem, otevře nový prampouch a symbolicky tak zahájí novou turistickou sezonu v klatovských katakombách.

Dílu paní Evy Jiříčné bude věnována prezentace, která bude instalována v chodbě jezuitské koleje (u prampouchu), kterou připravuje klatovský sochař pan Václav Fiala ve spolupráci s ateliérem AI•Design.

Barokní jezuitské Klatovy

tu budují celý komplex budov a činností. I díky projektu Barokní jezuitské Klatovy dnes víme, co vše to znamená. Víme, že tu působily mariánské sody (bratrstva), a to latinské, české i německé. Víme, že se zde s jezuitou pojí jména Bohuslav Balbín, Theodor Moretus, Václav Matěj Kramerius či Josef Dobrovský. Překvapuje nás náročnost hudby, kterou provozoval jejich chór, stejně jako iluzivní krása malby Johanna Hiebla, který tu v roce 1716 vymaloval oltářní stěnu a kupoli v duchu odkazu Andrey Pozza. Udivuje nás velikost gymnázia, které tu od roku 1636 provozovali. Bylo největším neakademickým gymnáziem na území Čech, Moravy a Slezska a na počátku 18. století jej každý den navštěvovalo více než 300 studentů!

Inspirováni jejich duchem, touhou po preciznosti, přáním sloužit městu a komunitě

dokončení ze strany 1

jsme v minulých letech hledali ty nejlepší spolupracovníky, které jsme nalézt mohli. Nejen pro rekonstrukci katakomb, ale i pro Barokní jezuitské Klatovy. I proto jsme rádi, že naše pozvání přijala paní Eva Jiříčná, která proskleným můstkem spojujícím kolej a kostel udělala symbolickou architektonickou tečku stavby jezuitského komplexu. Její moderní skleněný tubus spojuje dvě barokní budovy, jejichž modernost byla kdysi nepopíratelná.

Dámy a pánové, v následujících příspěvcích vás pozveme na Barokní jezuitské Klatovy 2012. Budeme rádi, když se v průběhu posledního dubnového víkendu v Klatovech setkáme.

Závěrem mi dovoluji poděkovat všem vystupujícím, přednášejícím i všem, kdo se jakkoliv na přípravě projektu podílejí.

Ing. Václav Chroust
Klatovské katakomby, o. s.

Projekt **Klatovské katakomby 2010** je spolufinancován Evropskou unií.

PODPOŘENO Z EVROPSKÉHO FONDU
PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Směr budoucnost - cíl prosperita

Bulletin projektu **Klatovské katakomby 2010**, který je financován ze zdrojů strukturálních fondů EU v rámci programu ROP Jihozápad v roce 2011, vydává Městská knihovna Klatovy, Balbínova 59, 339 01 Klatovy, 376 347 464, www.knih-kt.cz, kk2010@knih-kt.cz. Redakce Ing. Jiřina Adámková, Zdeňka Buršíková, Ing. Václav Chroust, Karel Viták. Webové stránky projektu www.klatovskekatakomby2010.cz.